

ELFSTENENTOCHT

fietsroute

“11 stenen, 11 oorlogsverhalen”

 Anzegem
een buiten-kans!

 DEERLIJK
verrassend veelzijdig

 WIELSBEKE
GEMEENTE

I **1ste Linie-Regimentstraat, Ooigem**

Op 13 september 1915 stortte een Engels vliegtuig neer nabij het Ooigemse bos. De vliegeniers hadden duiven, papieren en een grote som geld mee voor de spionagedienst. Nog voor de Duitsers arriveerden, waren het geld en de papieren reeds in veiligheid. De Belgische copiloot vertrouwde de documenten toe aan duivenliefebber Camiel Ottevaere. Een uur later kwam de vijand aan bij het neergehaalde vliegtuig en startte een onderzoek. Intussen had Camiel de papieren overhandigd aan dokter Jules Hollebecq, alsook de overlevende duiven losgelaten. Eén van de duiven kwam goed aan in de Britse sector in Poperinge, een andere werd neergeschoten in de buurt van Nieuwpoort door Duitsers. Het briefje aan de poot meldde: Vliegers N. en N. gevallen te Oyghem. Na een grootschalige actie werden diverse Ooigemnaars, onder wie ook Camiel, naar Gent overgebracht waar zij een jaar in de gevangenis verbleven. Hij werd ter dood veroordeeld en op 31 oktober 1916 terechtgesteld.

II **Breestraat, Wielsbeke**

Dit is het ouderlijk huis van Michel Duyck. Wat velen niet weten, is dat er in zijn tuin bij het begin van de tweede wereldoorlog een kleine loopgraaf werd opgetrokken door soldaten van de Ardense Jagers. Deze gracht werd evenwel snel verlaten toen deze door de Duitsers ontdekt werd en hierbij één van de soldaten omkwam. Tijdens de oorlog zat Michel lang ondergedoken op de hooizolder. Hij wilde niet ingaan op het bevel om te gaan werken in Duitsland. Op een zekere nacht zag hij een paraplu met kartonnen doos uit de hemel neerdalen. Later bleek dat hierin een duif zat. De Engelsen lieten overal duiven vallen vanuit een vliegtuig. De bedoeling was om een briefje aan een duif te hangen met de vraag hoe het er ter plaatse aan toe ging. De Duitse soldaten hadden dit gezien en gingen op zoek naar de duif. Zij vonden hem niet, doch later vond Michel hem dood terug. Dit werd gemeld aan de Baron de Bethune die er het land beheerde. Deze zou de Engelsen op de hoogte brengen.

III **Moerdijkstraat, Wielsbeke**

Het huis op het eind van de Moerdijkstraat was lange tijd het huis van de familie Van Huylenbrouck. Vader Remi was verzetsman in hart en nieren en ten huize Van Huylenbrouck kon je wel eens een verstekeling ontdekken. Zo ook Jozef Duthoy, oorspronkelijk werkzaam als leerkracht aan het college van Waregem en tijdens de oorlog actief bij de Armée de Belgique, Vernielingswerken. Deze beweging liet 's nachts bruggen exploderen zodat de Duitsers een halt werden toegeroepen. Tegen het eind van de oorlog moest Jozef zich evenwel schuilhouden en vond de laatste zes maanden onderdak bij de familie Van Huylenbrouck. De strijd was bijna gestreden maar Jozef wilde toch en tegen de raad van Remi in naar huis. Ook al achtte deze laatste het te vroeg om te vertrekken, hij was niet meer te stoppen. Op de laatste dag van de oorlog, op 6 september 1944, werd hij in de bossen van Anzegem neergeschoten. Volgens sommigen was hij verraden. Hij liet vrouw en zeven kinderen na.

IV **Molenstraat, Wielsbeke**

De tweede wereldoorlog maakte veel slachtoffers in Wielsbeke. Niet enkel tijdens gevechten of bombardementen maar ook in het gewone, dagelijkse leven. Een schrijnend verhaal vond in deze straat plaats. Toen de vader van Aurela Olieux werd opgepakt en meegevoerd, liep het jonge meisje hem achterna. Vader nam Aurela, toen amper 12 jaar, in zijn armen maar de Duitsers hadden geen oog voor dit schrijnende familietafereel. Meedogenloos schoten ze Aurela in de handen van haar vader dood. Dit is één van de verhalen die in de gedachten van Daniël Vandebussche en Julien Lapiere geprint zou blijven staan. Zijzelf werden niet veel later overgebracht naar Duitsland, alwaar ze verplicht moesten werken in de vliegtuigfabriek te Maagdenburg. Daniël kon met een vals verhaal over de dood van een familielid vroeger naar huis komen. Julien zou daarentegen tot het einde van de oorlog daar dienen te blijven. Later werd hij door de Amerikanen bevrijd en teruggebracht naar huis.

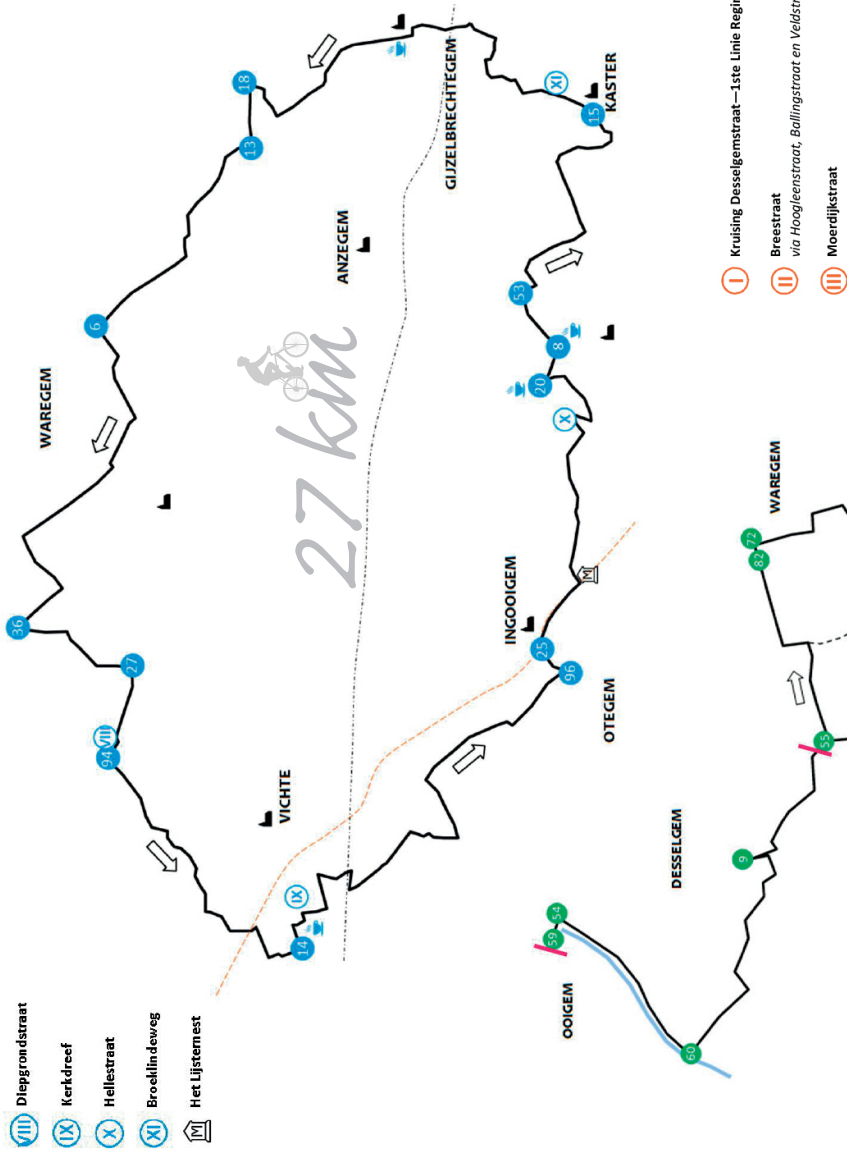
V **Geeststraat, Molenhoek, Deerlijk**

Bij de bevrijding op 20 oktober 1918 bereikten Ieren en Schotten de Waregemstraat. Aan de molen Ter Geest en te Zande, of Klèrskes molen naar de molenaarsfamilie Declercq, rezen er problemen. Deze werden verholpen door een interventie van de geallieerden. Toen korporaal Peaty en zijn mannen naderden, werden ze beschoten doch slaagden erin de muur rond het erf te bereiken. Zo konden de Duitsers in de molen hen niet meer treffen. Ze stormden de koer op, doodden een Duitser met een bajonet, doch moesten wijken voor vuur. Aan de flank maakten ze een gat in de muur, groot genoeg om er door te kunnen. Na een 2de bestorming werd de molen veroverd. Door een obus werd een zij van de romp geslagen. Een Engelse mitrailleur schoot er het leven bij in, aldus Abdon Declercq die het vanaf de kelder in het molenhuis meemaakte. Na de oorlog werd het gat in de muur rond Klèrskes molen dichtgemetseld. Op vandaag zijn de sporen van Peaty's gevechtshandelingen zichtbaar.

VI **Kapelstraat, Sint-Lodewijk, Deerlijk**

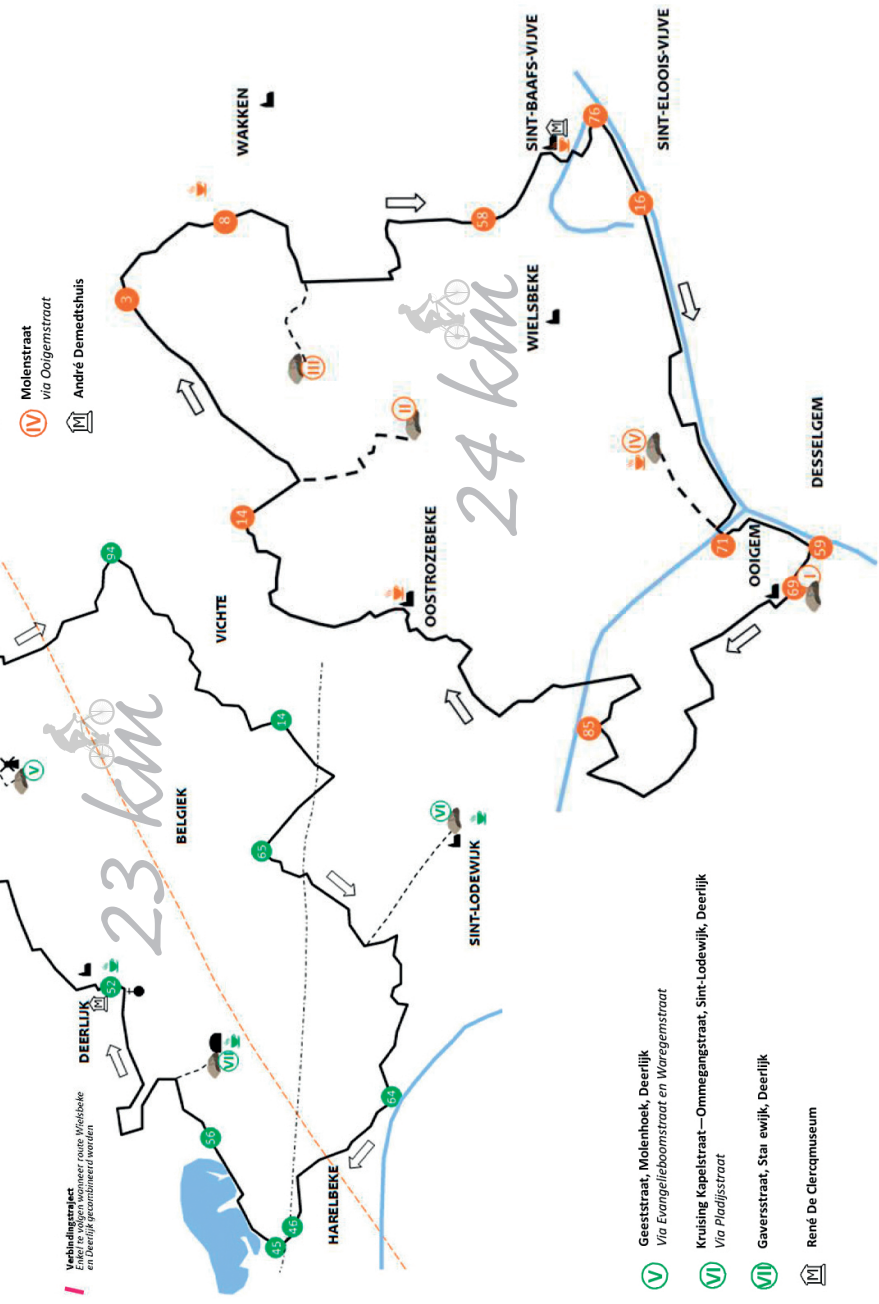
Op 10 mei 1940 ging de 8-jarige bakkersdochter Lydie Maes naar de mis. Toen ze terugkwam, zag ze soldaten. Massa's vluchtelingen passeerden, te voet met kar en bakwagen of per fiets, overladen met materiaal. Zij kwamen de bakkerij in en vochten om brood. De deur ging dicht, er werd door het venster verkocht. Toen het meel op was, wilde de familie naar Frankrijk vluchten maar oma hield hen tegen. Duitsers marcheerden naar het kanon bij de Trompe. Op Passiezondag 1943 werd Kortrijk gebombardeerd. Lydie ging kijken op de Olieberg. De stad brandde! Ze schuilden in de kelder met in de ene hoek een vleeskuip en in de andere aardappelen, ertussen zakken kaf om te slapen. Ballonnen in de vorm van een zwijn zonder kop en poten wierpen lintjes uit. Na de oorlog werd van wie in een vereniging was, het huis vernield. Het haar van zekere vrouwen werd afgesneden. De zwarte bende riep aan hun deur: Waar is de lafaard? Het teken van de bakkersbond op vaders revers was de aanleiding. Kort erna trok een stoet door de straat: een beeld dat Lydie nooit vergeet.

- Diepgrondstraat
- Kerkdreef
- Hellestraat
- Broeklindeweg
- Het Lijstemeest

- Krusing Desselgemstraat—1ste Linie Regimentstraat
- Breesstraat
via Hoogleenstraat, Ballingstraat en Veldstraat
- Moerdijkstraat

VII Gaversstraat, Statiewijk, Deerlijk

Tijdens 1914-1918 richtten de Duitsers in De Gavers een munitiedepot en pionierspark op. Om die gemakkelijk te bereiken, maakten ze een aftakking van de spoorlijn ter hoogte van het Deerlijkse station. Om deze spoorweg te beschermen, bouwden ze Unterstande. Jean Henri Camille Decock alias Jan Cock was iemand die leefde met de natuur. Hij bezat geen cent en droeg alles wat hij had in een zak mee. Hij stond gekend als Jan uit den Onderstand want hij woonde een tijd in de bunker aan De Gavers. Jan was 4 jaar soldaat. Nadien lukte het hem niet meer zich aan te passen aan het dagelijkse leven. Hij was blij dat hij zonder gevaar of dwang kon rondlopen en dronk graag een glas. Jaren ging hij mee met de dorsmachine. Ook op de hoeve bij De Gavers hielp hij. Hij sliep er in de aardappelkelder tot de boer sprak: Jan, ge kunt in dien Onderstand slapen! Zijn bed was er van stro en in de winter maakte hij vuur. Het gebeurde dat kwajongens gras in de opening staken waardoor de schoorsteen niet trok en hij bijna stikte. Jan stierf in 1948. Zijn grafsteen is allang verdwenen.

VIII Brandgatstraat, Anzegem

Het was tijd om te vertrekken. Engelse soldaten gaven signalen om te gaan. Cyriel Depraetere en vrouw Marthe Demeestere wachtten op zoon André die nog niet thuis was. Buurman Achiel Van Eeckhout bleef het liefste thuis en ging op uitnodiging van Cyriel met zijn negen kinderen reeds schuilen in diens onderstand. Martha werd steeds ongeruster. Meer en meer obussen vlogen over. Enkele uren later kwamen twee jonge mannen het erf op, met doodsangst op hun gezicht. Martha vroeg: Waar is André? Zij antwoordden: Nog op de hoeve van Dendooven! Toen even later het geschut stil viel, drong ze aan dat zij haar zoon gingen zoeken. Op het erf Cyriel Dendooven troffen zij diens vrouw Zulma Vandererfven aan met haar twee dochters. 's Avonds kwamen zij huilend, met in hun kielzog de mannen, het huis Depraetere in. Waar is André? Is hij gekwetst? Iemand riep het fatale nieuws: Achiel Vangampelaere is als een gek weggereden en al wie ge niet ziet, is dood! Verdriet overmeesterde hen. Zes slachtoffers, zes burenen, door één obus gedood. Wat was er gebeurd?

IX Kerkdreef, Vichte, Anzegem

Antoon Blockeel was nog een snotneus toen zijn familie in 1940 met paard en kar wilde vluchten. Op aanraden van nonkels en tantes besloten zij toch in Marke te blijven. Ze schuilden in een kelder, maar trokken later naar een huis in de Oudenaardestraat. Daar de woning bezet was door Duitse soldaten en om de paarden niet afgenomen te worden, reed vader Robert door tot bij de burenen. Uiteindelijk trokken de soldaten zich uit medelijden terug uit de woonst. Ook al was al de wijn en het eten er door gejaagd, ze hadden terug een dak boven het hoofd. In 1943 kwamen ze broer Leonard ophalen, die zich schuilhield in Kaster. Ze zouden broer Willy meenemen ter compensatie, maar hij was te jong. Gelukkig kon moeder ook Antoons vader en broer Jozef, beiden aan het werk bij Steverlyncx, verwittigen om te voorkomen dat zij mee moesten. Antoon herinnert zich levendig het verlichte Kortrijk in 1944, bij de bombardementen in Kortrijk door de Engelsen. Later werden zij ingekwartierd in de fabriek. Daar zou hij ook zijn eerste woordje Engels leren: Yes!

X *Tjampensstraat, Tiegem, Anzegem*

Als er in Tiegem nog gepraat wordt over de tweede wereldoorlog, dan komt Robrecht Vanmaercke, in de volksmond Brechtie genoemd, nog steeds ter sprake. Vele mensen kunnen zich immers nog altijd zijn daden herinneren. Hij zat dan ook nooit verlegen om een toerke uit te halen of mensen gezond te duvelen. Zo viel er altijd wel iets te beleven met hem. Zo liet hij op een dag de klokken van de kerk in Tiegem naar beneden vallen, omdat hij gehoord had dat de Duitsers het brons kwamen opeisen om er wapens en munitie mee te maken. Dit deed hij op risico van zijn eigen leven. Of hij hoorde op café iemand zeggen: den eersten Duits die hier binnenkomt is de mijnen! Een paar dagen later kwam Brechtie helemaal verkleed en gewapend het café binnen gelopen en riep: lichten aus! Je kan al raden wie er direct wegliep. Brechtie stierf in 1970, maar veel verhalen houden hem toch nog levend.

XI *Broeklindeweg, Kaster, Anzegem*

Eind 19de - begin 20ste eeuw was Kaster een speciale gemeente met haar twee grote hoeses, de schaapherder, de koffiebranderij Vanhulle, de timmerman Notebaert, de koeienslachter Vandemeulebroeke, de varkensslachter Vercruysse, de graanmolen van Maroy, de wagenmaker Demeyer, de cichoreiast van Deloof, de smisse en de bakker-kruidenier Rudolf Vanschaemelhout. Deze Rudolf was niet te evenaren op het vlak van spelen met deeg. Zo maakte hij al koekebrood, beschuit, piro's voor de schaapherders, enzovoort. Dit alles deed hij met hulp van Vandewalle uit Berchem. Hierdoor kreeg hij algauw de bijnaam Dolfke Wallies. Hij stierf uiteindelijk aan zijn bakoven door een stuk ijzer dat door het venster vloog bij een bombardement op 31 oktober 1918. Vrouwliëf bleef alleen achter met de kinderen. De bakkerij werd voortgezet door Georges Vanschaemelhout, die nadien zelf blind werd ten gevolge van de oorlog. Nu wonen in Kaster nog twee Vanschaemelhouts: Leon en zijn zoon Eric.

Dit kaartje past perfect in een knooppunter.

Wielsbeke:

59 → 69 → 85 → 14 → 3 → 8 → 58 → 76 → 16 →
71 → 59

Deerlijk:

59 → 54 → 60 → 9 → 55 → 82 → 72 → 94 → 14 →
65 → 64 → 46 → 45 → 56 → 52 → 55

Anzegem:

94 → 14 → 96 → 25 → 20 → 8 → 53 → 15 → 18 →
13 → 6 → 36 → 27 → 94

In 2016 lanceerde de intergemeentelijke werkgroep Anzegem - Deerlijk - Wielsbeke een oproep tot de burger - in het kader van een nieuwe fietsroute - voor sappige, leuke, spannende of ontroerende verhalen over oorlog en vrede uit WO I en WO II die zich afgespeeld hebben in de gemeenten.

Van alle inzendingen werden 11 verhalen weerhouden, die elk een stenen 'monument' kregen.

De elf bijbehorende locaties werden verbonden door een grote fietslus, die drie gemeentelijke kleinere lusjes met elkaar verbindt.

De 'Elfstenentocht' is geboren!

U kan ook nog steeds de Literaire lus fietsen!

